

فکری بازی کنیم

آشنایی بیشتر با محبوب ترین بازی های فکری در جهان که برای سرگرم شدن در دورهمی ها همیشه هیجان و جذابیت های خاص خود را دارند و باعث تقویت ذهن و حافظه هم می شوند

مجدید حسین زاده | روزنامه نگار

پرونده

حال و هوای سال نو وعید نوروز کم کم دارد خودش را نشان می دهد؛ بازارها هر لحظه شلوغ تر می شود و تب خرید لباس نو، کفش نو و... بالا می رود. در کنار این ها خرید یک بازی فکری برای سرگرم شدن در تعطیلات نوروزی، می تواند پیشنهاد متفاوتی باشد تا لحظات فراموش نشدنی تری را در کنار دیگر اعضای خانواده بگذرانید. بازی های فکری پیرو جوان یا مردوزن نمی شناسد و برای هر سن و سالی به عنوان یک تفریح سالم، گزینه هیجان انگیزی به شمار می رود. این بازی ها در حافظه همه ما، حضور پررنگی دارند از منچ و مارپله بگیرد تا دپرناتللو، شطرنج و... قدیم ترها این طور بود که وقتی خانواده ها در آخر هفته دور هم جمع می شدند یا به بیرون از شهر می رفتند، در کنار خبر گرفتن از وضعیت و احوال یکدیگر، چند دقیقه ای را هم با یکی از بازی های فکری سرگرم می شدند. هیچان این بازی ها معمولاً بالاست و باعث می شود که برای دقایقی، به همه خوش بگذرد و صدای خنده یا گاهی هم اعتراض، از گوشه و کنار جمع بلند شود. آمار دقیقی درباره قدیمی ترین بازی فکری جهان وجود ندارد اما خیلی از منابع نوشته اند که برای پاسخ به این سوال باید به زمانی حدود ۵۰۰۰ سال قبل یعنی هزاره سوم پیش از میلاد برگردیم؛ روزگاری که انسان برای نخستین بار به منظور تفریح و سرگرمی خود دست به طراحی و اجرای بازی فکری زده است. در پرونده امروز زندگی سلام از محبوب ترین بازی های فکری خواهیم گفت که قدمت بعضی ها پشان بالاست اما همچنان طرفدارهای خودشان را حذف کرده است. همچنین از مزایای ذهنی و روانی انجام چنین بازی هایی می گوئیم.

ZENDEGI - SALAM

ضمیمه روزنامه خراسان

چهارشنبه ۱۶ اسفند ۱۴۰۲
۲۵ شعبان ۱۴۴۵ • ۶ مارس ۲۰۲۴
شماره ۲۱۴۴۷

۲۶۶۶

فواید بازی های فکری؛ تقویت حافظه، استدلال استراتژیک و...

- ۱ بازی فکری به ترشح اندورفین در بدن کمک می کند و موجب می شود احساس بهتری را تجربه کنید.
- ۲ عملکرد مغز با بازی کردن بهبود پیدا می کند. همچنین باعث کاهش اختلالات حافظه، افزایش سرعت انتقال و تقویت مهارت های شناختی است.
- ۳ به چالش کشیدن مغز و انجام بازی می تواند به تقویت حافظه کمک زیادی کند.
- ۴ افزایش خلاقیت و تحریک تخیل از دیگر فواید بازی کردن است.
- ۵ بازی فکری موجب بهبود روابط اجتماعی در کودکان و بزرگسالان می شود.
- ۶ بازی های گروهی موجب ایجاد صمیمیت و اعتماد به دیگران می شود.
- ۷ بازی موجب تقویت احساس جوانی و شادی در افراد می شود.

لذت بازی های فکری انکارناپذیر است. بعضی از آن ها حتی علاوه بر سرگرمی، جنبه آموزشی دارند. مثلاً استدلال استراتژیک یا مذاکرات اجتماعی با دیگران، تلاش برای حل مسئله، حتی کنترل خشم در زمانی که بازنده شدید و... نمونه ای از مهارت هایی است که در بیشتر بازی های فکری پرورش پیدا می کند. به طور کلی، روان شناس ها معتقدند که بازی های فکری می توانند مهارت های مهمی را برای بچه ها و بزرگسالان شبیه سازی کنند و آموزش دهند. در ضمن، بازی در هر سنی می تواند موجب تقویت هوش و حافظه در افراد شود و باز بین بردن استرس، افراد را بهتر به دنیای بیرون وصل کند. یک توصیه هم خطاب به والدین که باید در مورد بازی های فکری به یاد داشته باشند، این است که برای کودک خود از بازی مناسب سن او استفاده کنید. در ادامه به چند مورد از فواید بازی های فکری اشاره می شود:

نام آشنا و پیچیده مثل شطرنج

بازی شطرنج به شکل کنونی آن در قرن پانزدهم و در اروپا اختراع شد، اگرچه شطرنج درواقع شکلی مدرن از نسل یک بازی قبلی به نام Chaturanga بوده است. منشأ چاتورانگا به قرن ۶ میلادی و کشور هندوستان بازمی گردد که صفحه ای شطرنجی داشت و بازی از گوشه های زمین آغاز می شد. شطرنج در تمام طول زندگی خود یک بازی فکری خالص بوده است و به دلیل پیچیدگی هایی که ارائه می دهد شهرت جهانی دارد. شطرنج تابه امروز پر فروش ترین بازی فکری تمام دوران بوده است. همان طور که می دانید شطرنج نوعی بازی تخته ای دوفره است که روی صفحه شطرنج و با استفاده از مهره های شطرنج (شاه، وزیر، رخ، فیل، اسب و سرباز) انجام می شود. هریک از مهره های شطرنج به شکل مخصوصی حرکت می کنند و قادر به زدن مهره های حریف هم هستند. هدف این بازی مات کردن حریف است؛ یعنی ایجاد وضعیتی که شاه حریف بعد از کیش شدن هیچ راهی برای رفع کیش نداشته باشد.

راز جنگل، بازی دیروز و امروز

راز جنگل را به یاد دارید؟ همان بازی جذابی که صفحه ای سبز و مهره هایی به شکل کاج داشت و شما را به دل جنگل می برد. راز جنگل اولین بار حوالی سال های ۱۳۶۰ در آلمان طراحی شد. این بازی فکری نوستالژی معمولاً بازیکنان را عاشق خودش می کند؛ هنوز هم می توانید به سراغش بروید و لحظات جذابی برای خودتان بسازید. بازی راز جنگل یک بازی هیجان انگیز است؛ شما باید گنج های پنهان شده در دل جنگل را پیدا کنید و به جانشینی پادشاه برسید. هر کدام از گنج ها زیر درختی پنهان است و یابنده هر سه گنج برنده بازی به شمار می رود. این بازی ۱۳ درخت، ۱۳ پولک تصاویر گنج، ۱۳ کارت گنج، ۶ مهره آدمک، ۲ تاس، صفحه بازی و دستور بازی را در دلش دارد.

تاس و نردبان در مارپله و منچ

این بازی محبوب و آشنا، بر اساس یک بازی قدیمی هندی طراحی شده است. روش این بازی به این نحو است که بازیکنان با انداختن تاس، مهره خود را در صفحه حرکت می دهند. اگر به خانه هایی که نردبان است برسند، از آن بالا می روند و اگر به خانه هایی که مار در آن است برسند، پایین می آیند. هر کسی که زودتر به خانه پایان برسد، برنده است. طرف دیگر صفحه این بازی هم منچ است که به چندین خانه تقسیم بندی شده و هر کدام از خانه ها شماره گذاری شده اند تا بازیکنان، مسیر و جهت بازی را گم نکنند. این بازی قوانین بسیار ساده ای دارد و به دلیل سادگی، برای بچه ها بسیار جذاب و در سراسر دنیا، شناخته شده است. یک دور کامل این بازی حدود نیم ساعت طول می کشد و چون عنصر شانس در آن دخیل است، جذابیت و هیجان خاصی دارد. این بازی برای سال های طولانی، فروش بالایی در سراسر دنیا داشت و یکی از جذاب ترین بازی های کلاسیک تمام دوران است که همه ما با آن خاطره داریم.

اتللو حرفه ای برگرفته از نمایشنامه شکسپیر

در سال ۱۹۷۱ میلادی، یک مینکزر اپنی به نام «هاسه گاو» بازی اتللو طراحی و ثبت تجاری کرد. این بازی با وجود عمر کوتاهش در ذهن علاقه مندان بازی های فکری سراسر جهان شهرت و محبوبیت روزافزونی ایجاد کرده است. جذابیت این بازی دوفره در این است که قواعدی بسیار ساده دارد ولی استراتژی هایش پیچیده و عمیق است. نام بازی اتللو برگرفته از نمایشنامه شکسپیر نوشته شده در سال ۱۶۰۴ میلادی است. زمینه رنگ متضاد مهره های بازی ناشی از شخصیت های خیر و شر نمایشنامه است. اتللو یک بازی استراتژی صفحه ای است که بین دوفره بازی می شود. صفحه بازی مربع شکل و در ابعاد ۸×۸ طراحی شده و دارای ۶۴ خانه است. مهره های این بازی دو سمت دارد یک سمت مشکی و سمت دیگر سفید است. به این مهره ها به اصطلاح دیسک گفته می شود. هر کدام از رنگ ها به یک بازیکن اختصاص داده می شود. بازیکنان به نوبت دیسک ها را روی صفحه قرار می دهند به گونه ای که رنگ اختصاصی آن ها رو به بالا باشد. در طول بازی، هر کدام از بازیکنان تلاش می کنند دیسک های حریف را محاصره کنند. بازیکن پس از محاصره کردن دیسک حریف می تواند آن را برگرداند تا با دیسک های خودش هم رنگ شود. به این کار در بازی اتللو تصاحب دیسک حریف می گویند.

یادگیری پول دار شدن با روپولی

بازی فکری روپولی یک بازی روزمیزی چند نفره با موضوع اقتصادی است. در این بازی، بازیکنان دو تاس را همزمان می اندازند تا در صفحه بازی حرکت کنند و املاک را خریداری و معامله کنند و منطقه خود را با خانه ها و هتل ها توسعه دهند. بازیکنان از حریفان خود اجاره می گیرند و هدف شان این است که آن ها را به سمت ورشکستگی بکشانند. همچنین ممکن است به زندان بيفتند و تا زمانی که شرط ها را برآورده نکنند، از آن جا خارج نمی شوند. این بازی قوانین متعددی دارد و صداها نسخه

مانع پیروزی حریف شدن با بازی دوز

دوز بازی یا بازی دوز، یک بازی فکری دوفره است که در قدیم روی کاغذ و با دورنگ جداگانه انجام می شد. هر بازیکن باید تلاش می کرد سه مهره یا دایره هم رنگ خود را به صورت افقی، عمودی یا ضربدری کنار هم بنشاند و همچنین مانع ردیف شدن مهره های حریف شوند. این بازی از بلاک هایی دایره ای شکل به رنگ های زرد و قرمز تشکیل شده و صفحه ای آبی دارد. بازیکنان باید تلاش کنند تا ۴ مهره هم رنگ را در کنار هم قرار دهند. این بازی قانون و منطقی ساده دارد. استراتژی انتزاعی و توانایی استنتاج را تقویت می کند. بازی با انتخاب رنگ دلخواه توسط بازیکنان شروع می شود و بازیکن یکی از مهره های خود را در صفحه و ردیف انتخابی می گذارد. بازیکن مقابل با توجه به حرکت حریف، تصمیم های دفاعی یا تهاجمی می گیرد و حرکت بعدی را انجام می دهد. وقتی چهار مهره هم رنگ در یک ردیف افقی، عمودی یا مورب در کنار هم قرار بگیرند، بازیکن مدنظر برنده می شود. این بازی فکری برای همه سنین، مناسب است و فردی به نام دیوید بویی، آن را ابداع کرده است.

رمز گشایی با فکر بکر

بازی فکر بکر بزرگ برگرفته از یک بازی استراتژیک بوده و جزویکی از پر فروش ترین بازی های فکری از دهه های گذشته تا کنون است. هدف از این بازی آموزشی، حدس کدهای مخفی بر اساس استدلال قیاسی و منطق است. این بازی از آن دسته بازی هایی است که با کشف معما در هر دور، حس اعتماد به نفس افراد بالا برده و بازیکنان تمایل دارند تا ساعت ها با هم به رقابت بپردازند. سرگرمی فکری فکر و بکر، از یک صفحه بزرگ رمز گشایی با یک سپر در انتهای آن که یک ردیف از چهار سوراخ بزرگ را پوشش می دهد و دوازده ردیف اضافی حاوی چهار سوراخ بزرگ تشکیل شده است. دوازده بازیکن از قبل تصمیم می گیرند چند بازی انجام دهند که باید تعداد آن زوج باشد. در این بازی فکری آموزشی، یک بازیکن کد گذار یا کد ساز می شود و دیگری کد شکن یا رمزگشا. سازنده کد، دیواره مخفی را در جای خود قرار داده و الگویی از چهار پایه رنگی را انتخاب می کند. کد شکن سعی می کند الگو را با استفاده از رنگ های متفاوت به ترتیب و طی ۱۲ دور حدس بزند. هر حدس با قرار دادن یک ردیف پایه رنگی کد در صفحه رمز گشایی ساخته می شود. از طرفی کد ساز برای هر رنگی که رمزگشا در ست حدس زده باشد مهره سفید و در غیر این صورت از مهره مشکی استفاده می کند. در واقع یک پایه سفید نشانگر وجود یک مهره کد رنگی صحیح است که در موقعیت نادرستی قرار گرفته است. در هر مرحله کسی که نتواند معمای کد را کشف کند یک امتیاز می گیرد. بازی فکر بکر بزرگ تا جایی ادامه می یابد که با توجه به توافق صورت گرفته، یک بازیکن زودتر به امتیاز مدنظر برسد.

اوج هیجان در برج هیجان

یک حرکت اشتباه در این بازی کافی است تا برج فرو بریزد. راه اندازی اولیه سریع این بازی و قوانین آسانش، باعث شده که مورد توجه کودکان و بزرگسالان قرار بگیرد. برای انجام این بازی، به سطح صاف و محکمی نیاز است. دوفره یا بیشتر، می توانند این بازی را انجام بدهند. هر چندر که بازی پیش می رود، جابه جا کردن بلاک های چوبی، حساس تر و سخت تر می شود و سازه ایجاد شده متزلزل تر می شود. روش بازی به این صورت است که هر بازیکن به نوبت باید یک بلوک چوبی را از هر جایی غیر از دو ردیف اول (بالای برج) بردارد. هر بازیکنی که باعث ریخته شدن برج شود، باخته است. هماهنگی چشم و دست یکی از مهم ترین مهارت هایی است که در این بازی تمرین می شود.

سادگی بازی، هیجان لحظات آخر و صدای فروریختن برج که پایان بازی را اعلام می کند، دست به دست هم می دهند تا از انجام این بازی جذاب لذت ببرید.

فرمانروایی در بازی فکری دژ

«قلمرو به یک دژ قدرتمند نیاز دارد. با استفاده از توانایی شخصیت های با نفوذ، درآمدت را افزایش بده و شهری در خور فرمانروایی بساز.» این توصیفات در باره بازی فکری دژ است. یک بازی کارتی و استراتژیک که در عین سادگی عمق بسیار بالایی داشته و شما را به تفکر، وقت و مبارزه وادار می کند. در این بازی، هر بازیکنی می تواند در ابتدای هر دور از بازی، نقشی را مخفیانه انتخاب کرده و در ادامه آن دور بازی، از مزایای آن نقش استفاده ببرد. هر کدام از نقش های این بازی ویژگی منحصر به فردی را دارا هستند، به عنوان مثال انتخاب نقش «راهن» به بازیکن این امکان را می دهد تا پول های بازیکن دیگری را بدزد و با انتخاب نقش «فرمانده» می تواند به ساختمان های شهر بازیکنان دیگر حمله کرده و آن ها را نابود سازد. بازیکنان در طی بازی با حدس زدن هویت بازیکنان دیگر بر اساس اطلاعات موجود، تلاش می کنند تا اموال و شهر خود را از گزند بازیکنان دیگر مصون داشته و همزمان ساخت و ساز خود را در شهرشان گسترش دهند. برنده بازی بازیکنی است که در نهایت شهر پر قدرت تری از دیگر بازیکنان بسازد و ثروت بیشتری را گرد آورد.

